

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

Titlul actului normativ Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei Naționale de Educație Financiară 2024 - 2030

Secțiunea a 2-a Motivul emiterii actului normativ

2.1. Sursa actului normativ

Prezentul proiect de act normativ a fost elaborat în baza prevederilor art. 115, alin. 4 din Legea nr. 198/2023, cu modificările și completările ulterioare, care precizează faptul că Ministerul Educației proiectează, fundamentează și aplică strategiile naționale în domeniul educației, prin consultarea partenerilor de dialog.

Proiectul Strategiei Naționale de Educație Financiară 2024 - 2030 a fost elaborat în cadrul unui parteneriat între Ministerul Educației, Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României (BNR), Autoritatea de Supraveghere Financiară și Asociația Română a Băncilor, stabilit prin Protocolul de colaborare semnat în anul 2018 între cele cinci instituții menționate, la care s-a adăugat Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor.

Protocolul de colaborare asigură un cadru interinstituțional prin intermediul căruia părțile semnatare realizează activități comune în domeniul educației financiare pentru diverse grupuri țintă și schimburi de experiență privind inițiativele existente ale partenerilor în domeniul educației financiare. Scopul său vizează dezvoltarea, însușirea și aprofundarea unor elemente ale educației financiare la nivelul învățământului preuniversitar și universitar, precum și al persoanelor adulte și al operatorilor economici.

O strategie națională de educație financiară reprezintă dovada angajamentului de țară în ceea ce privește creșterea nivelului educației financiare la nivel național. În cadrul procesului de aderare a României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), Ministerul Educației și Ministerul Finanțelor au consolidat mai multe parteneriate, printre care și proiectul de Asistență Tehnică pentru Educația Financiară în cadrul programului Regatului Țărilor de Jos, Dutch Constituency Program, în cooperare cu mai multe instituții din România.

Astfel, prin Memorandumul Guvernului din 30 august 2023, Ministerul Educației a fost desemnat drept coordonator național pentru implementarea proiectului OCDE/INFE de Asistență Tehnică pentru Educația Financiară, în cadrul programului derulat de Ministerul de Finanțe al Regatului Țărilor de Jos, în perioada 2023 - 2027.

Menționăm că documentul strategic este elaborat în acord cu Hotărârea de Guvern nr. 379/2022 privind aprobarea Metodologiei de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale.

2.2. Descrierea situației actuale

Educația financiară este o prioritate pentru întreaga populație a României, atât în sectorul public, cât și în cel privat, fiind una dintre preocupările autorităților naționale și a partenerilor din sistemul financiar. Educația financiară este calea spre bunăstare economică, reprezentând un instrument de impulsie a dezvoltării economice.

Banca Mondială a clasificat pentru prima dată România ca fiind o țară cu venituri ridicate, pe baza datelor din 2019. Cu toate acestea, criza declanșată de pandemia de coronavirus a readus țara în grupul celor cu venituri medii în 2021. Pe termen mediu și lung, România trebuie să abordeze constrângerile sale structurale, inclusiv nivelul ridicat de inegalitate, precum și fundamentul precar de creștere economică.

Conform Raportului de Stabilitate al BNR din luna decembrie 2022, „riscurile la adresa stabilității financiare s-au intensificat de la data raportului anterior (iunie 2022), ca urmare a creșterii incertitudinilor privind evoluțiile economice și financiare, pe fondul accentuării tensiunilor geopolitice și continuării războiului din Ucraina, precum și al înăsprii condițiilor

financiare în contextul proceselor de reajustare a conduitelor de politică monetară ale băncilor centrale la nivel global”.

Digitalizarea la nivelul economiei are spațiu amplu de îmbunătățire, România fiind a treia cea mai puțin performantă țară din această perspectivă, în special din punct de vedere al integrării tehnologiilor, dar și al capitalului uman. Pe termen mediu, mai exact de la declanșarea pandemiei, s-a observat accelerarea digitalizării în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește modalitatea de utilizare a produselor și serviciilor financiare de către consumatori, ceea ce a generat nevoia de dobândire de noi competențe financiare și digitale la nivelul mai multor categorii de populație interesate.

Conform datelor publicate de Ministerul Muncii și Solidarității Sociale pentru finalul lunii octombrie 2023, în România erau înregistrați 5.763.269 salariați și 4.764.800 pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori. În acest context, pentru a reduce presiunea financiară asupra populației ocupate și a susține echilibrul pe piața muncii, educația financiară este esențială.

Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) consideră că „pentru susținerea revenirii pe termen mediu și lung, România trebuie să se concentreze pe o implementare eficientă a Planului Național de Redresare și Reziliență finanțat de Uniunea Europeană. Reformele trebuie să se axeze și pe reluarea creșterii productivității, pe crearea de locuri de muncă și pe dezvoltarea competențelor, consolidând statul de drept și finanțele publice.

Îmbunătățirea calității oportunităților și a mobilității sociale este de asemenea importantă. În ciuda unei scăderi constante a numărului de persoane trăind în sărăcie în ultimii ani, procentul de români care trăiesc cu mai puțin de jumătate din venitul mediu este la nivelul de 17%, față de media OECD de 12%. România este în urma celor mai multe țări din cadrul OECD când vine vorba de asigurarea accesului la educație de înaltă calitate, sănătate, locuințe și transport.

2.3. Schimbări preconizate

Strategia are ca scop stabilirea obiectivelor specifice și a direcțiilor de acțiune cu orizont 2030, în vederea îmbunătățirii nivelului de educație financiară în rândul elevilor, studenților, adulților și operatorilor economici din România.

Cadrul actual pentru educație financiară în școlile din România permite realizarea educației economico-financiare la nivelul învățământului preuniversitar, atât sub forma educației formale-curriculare, cât și a educației non-formale-extracurriculare.

Transpunerea coerentă și organizată a elementelor existente, deja, privind educația financiară într-o strategie națională reprezintă o soluție validată de practica europeană și internațională, pentru impulsivarea creșterii gradului de educație financiară în rândul populației din România. Măsurile propuse în prezenta Strategie au început să fie implementate anterior anului 2024.

Strategia asigură abordări coordonate, unitare și sistematice a problematicii educației financiare pe termen lung, îmbunătățind eficiența acțiunilor și a proiectelor de educație financiară din România.

În scopul creșterii educației financiare prin implementarea de politici și reforme care să ofere reziliență economiei și să modernizeze România, abordarea strategică la nivel național a educației financiare este subiacentă *Strategiei naționale pentru dezvoltarea durabilă a României 2030*, adoptată de Guvernul României în 2018.

Implementarea SNEF urmărește educarea populației pentru adoptarea unor decizii financiare mai informate și responsabile, care să conducă la creșterea bunăstării personale și a familiei.

Pentru îmbunătățirea gradului de educație financiară la nivelul întregii populații este necesară o viziune unitară la nivel de instituții cheie în domeniul financiar, astfel încât să fie dezvoltată și implementată pe termen mediu și lung o strategie, aceasta având următoarele obiective majore:

1. Creșterea gradului de educație financiară prin formarea de competențe în domeniul educației financiare, în rândul copiilor și adolescenților și pregătirea lor pentru a deveni consumatori informați de produse, instrumente și servicii financiare.
2. Îmbunătățirea cunoștințelor și a abilităților populației adulte de a planifica finanțele proprii, de a economisi, de a fi consumatori informați privind utilizarea corespunzătoare a serviciilor și produselor financiare și de a-și îndeplini obligațiile fiscale.
3. Creșterea accesului operatorilor economici la noțiuni și informații financiare în scopul întăririi disciplinei financiare a acestora.

2.4. Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a
Impactul socioeconomic al prezentului act normativ

3.1. Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Strategia Națională pentru Educație Financiară 2024-2030 implică activități ce vor fi finanțate în limita bugetelor anuale aprobate ale autorităților/instituțiilor publice implicate, în condițiile legii și din alte surse legal constituite, precum și cu sprijinul instrumentelor financiare ale UE. Programul Educație și Ocupare (PEO) 2021-2027, de exemplu, poate finanța programe destinate elevilor și studenților, precum și de pregătire a cadrelor didactice, pe tematici curriculare diverse, inclusiv de educație financiară.

Totodată, Strategia va fi implementată și cu sprijinul altor surse de finanțare publice, respectiv private, ale partenerilor ANPC, respectiv BNR, ASF, ARB, precum și ale altor ONG-uri relevante pentru domeniu.

3.2. Impactul social

Pe lângă îmbunătățirea gradului de educație financiară la nivelul întregii populații, măsurile cuprinse în SNEF vizează și crearea unui mediu care să încurajeze stakeholderii din domeniul economico-financiar să continue să furnizeze populației o educație financiară de calitate, care poate aduce beneficii cetățenilor la nivelul întregii societăți. Cu cât aceștia înțeleg, pe de o parte, oportunitățile furnizate de produsele financiare disponibile și, pe de altă parte, necesitatea de a își îndeplini obligațiile fiscale, cu atât mai multe resurse sunt disponibile pentru prosperitatea economico-socială. Aceste resurse îmbunătățesc viața de zi cu zi a cetățenilor și a copiilor lor, construind un viitor economic stabil și de încredere.

Măsurile propuse se vor implementa cu implicarea stakeholderilor, atât din mediul public, cât și cel privat.

3.3. Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

SNEF va contribui, pe termen mediu și lung, la creșterea bunăstării economice din România prin conștientizarea drepturilor și obligațiilor cetățenilor în materie de produse și servicii financiare, dar și prin conștientizarea drepturilor și obligațiilor fiscale ale cetățenilor.

3.4. Impactul macroeconomic

Implementarea Strategiei va genera un impact macroeconomic semnificativ, cu beneficii extinse asupra economiei. Educația financiară este calea spre bunăstare economică, reprezentând un instrument de impulsivitate a dezvoltării economice, nu o rezultată a sa. Un nivel crescut de educație financiară va genera schimbări comportamentale care vor contribui la îmbunătățirea sustenabilității financiare, la consolidarea gradului de bunăstare a românilor și la dezvoltarea economică a țării. Strategia își propune să contribuie la o cultură crescută de alfabetizare financiară prin măsuri complexe, variate și integrate, calibrate pe segmente de populație, pentru creșterea nivelului de educație financiară a acesteia.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Strategia sprijină succesul și sustenabilitatea companiilor într-un mediu economic dinamic. Creșterea nivelului de educație financiară este o condiție a măririi productivității și a competitivității. Antreprenorii, în calitate de decidenți în cadrul operatorilor economici, dar și persoanele care ocupă o funcție de conducere sau de consiliere au nevoie de un set de informații de bază din sfera educației financiare, dar și, mai ales, de o informare continuă asupra dezvoltării piețelor, produselor, serviciilor și instrumentelor financiare pentru a alege și folosi în mod optim și cu costuri reduse acele variante potrivite protecției economice și dezvoltării afacerii respective.

3.6. Impactul asupra mediului înconjurător

Educația financiară reprezintă un reper important pentru construirea unei societăți durabile, întrucât contribuie la modelarea comportamentelor și deciziilor care influențează pozitiv gestionarea sustenabilă a resurselor financiare.

3.7. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Conectarea evaluării costurilor și beneficiilor educației financiare cu inovația și digitalizarea sporește eficiența și eficacitatea măsurilor propuse în strategie în contextul unei societăți orientate către progres și adaptare la schimbările tehnologice.

3.8. Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Actul normativ susține implementarea obiectivului de dezvoltare durabilă 4 (ODD 4) *Educație de calitate* - Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți - în special Ținta 4.7: „Până în 2030, toți cursanții vor dobândi cunoștințele și abilitățile necesare pentru a promova dezvoltarea durabilă, inclusiv, printre altele, prin educație pentru dezvoltare durabilă și stiluri de viață durabile, drepturile omului, egalitatea de gen, promovarea unei culturi a păcii și a non-violenței, cetățenia globală și aprecierea diversității culturale și a contribuției culturii la dezvoltarea durabilă.”

Cu titlu de exemplu, evidențiem că una dintre abilitățile prevăzute în strategie a fi dobândită de către beneficiari este aceea de a identifica produsele și serviciile financiare cu caracteristici ecologice și durabile.

3.9. Alte informații

Nu au fost identificate.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
		3	4	5	6	
1	2	3	4	5	6	7
4.1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale c) bugetul asigurărilor sociale de stat d) alte tipuri de venituri	0	0	0	0	0	0
4.2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale c) bugetul asigurărilor sociale de stat d) alte tipuri de venituri	0	0	0	0	0	0
4.3 Impact financiar plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale	0	0	0	0	0	0

4.4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	0	0	0	0	0	0
4.5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	0	0	0	0	0	0
4.6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
<p>4.7. Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:</p> <p>a) fișa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, însoțită de ipotezele și metodologia de calcul utilizată</p> <p>b) declarație conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele și prioritățile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală și cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.</p>						
<p>4.8. Alte informații</p> <p>Măsurile preconizate în prezenta Strategie vor fi finanțate de către instituțiile responsabile, în conformitate cu Planul de acțiuni al Strategiei, în limita fondurilor aprobate anual în bugetul acestora, precum și din fonduri externe nerambursabile.</p>						
<p>Secțiunea a 5-a</p> <p>Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare</p>						
<p>5.1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:</p> <p>Acțiunile propuse în Planul de acțiuni al strategiei vor fi transpuse în măsuri normative după caz, realizându-se astfel și modificarea /completarea corespunzătoare a cadrului legislativ în vigoare, cu respectarea prevederilor art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare.</p>						
<p>5.2. Impactul asupra legislației în domeniul achizițiilor publice</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>						
<p>5.3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE)</p> <p>5.3.1. Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE</p> <p>a) tipul, titlul, numărul și data directivei UE ale cărei cerințe sunt transpuse de proiectul de act normativ;</p> <p>b) obiectivele directivei UE;</p> <p>c) tipul de transpunere a directivei UE în cauză, precizându-se dacă transpunerea este totală sau parțială (în situația transpunerii parțiale, se vor preciza termenul și modalitatea de transpunere totală);</p> <p>d) termenele-limită pentru transpunerea directivelor UE vizate - termenul-limită pentru adoptarea proiectului de act normativ și justificarea acestui termen.</p> <p>5.3.2. Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE</p> <p>a) justificarea necesității adoptării măsurilor incluse în proiect în vederea aplicării actului legislativ al UE;</p> <p>b) tipul, titlul, numărul și data actului legislativ al UE pentru care se creează cadrul de aplicare.</p> <p>Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>						
<p>5.4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene</p> <p>Nu este cazul.</p>						
<p>5.5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate</p>						

<p>Prezenta strategie oferă premise pentru a continua dialogul și cooperarea internațională, atât de necesară în domeniul educației financiare, în vederea accederii României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică.</p>
<p>5.6. Alte informații Nu au fost identificate.</p>
<p>Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normative</p>
<p>6.1. Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.2. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate În cadrul proiectului Edu-C-Ad: <i>Noi instrumente pentru strategia națională privind educația continuă a adulților din România, SIPOCA 867</i>, în perioada octombrie - noiembrie 2023, s-au desfășurat o serie de activități necesare pentru atingerea rezultatelor/indicatorilor asumați în cadrul proiectului. Astfel, s-au organizat patru evenimente de tip masă rotundă, cu rol consultativ, privind problematica formulată în strategie, reunind persoane cu expertiză relevantă în domeniul educației continue a adulților (furnizori, beneficiari, reprezentanți ai universităților, alte părți interesate) legate de competențele cognitive ale adulților (concepțe și metodologii) și de provocări și soluții pentru îmbunătățirea competențelor acestora. Consultările au avut ca scop îmbunătățirea Strategiei Naționale pentru Educația Continuă a Adulților și elaborarea Planului de acțiuni.</p>
<p>6.3. Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Actul normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>6.4. Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6.5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul prezentului act normativ va fi supus avizării Consiliului Economic și Social și Consiliului Legislativ.</p>
<p>6.6. Alte informații Nu au fost identificate.</p>
<p>Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ</p>
<p>7.1. Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ În procesul de elaborare a prezentului proiect de act normativ au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată. Prezentul proiect de act normativ a fost publicat pe pagina de internet a Ministerului Educației în perioada 24.10.2023 -02.11.2023. Au fost întreprinse demersurile legale prevăzute de art. 7 din Regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 561/2009 din 10 mai 2009.</p>
<p>7.2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Nu este cazul.</p>

Secțiunea a 8-a

Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ

8.1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ

Ministerul Educației, împreună cu partenerii săi - Ministerul Finanțelor, Banca Națională a României, Autoritatea de Supraveghere Financiară și Asociația Română a Băncilor și Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor au rolul și responsabilitatea de a monitoriza și evalua stadiul implementării Planului de acțiune pentru implementarea Strategiei. Partenerii vor conlucra cu instituțiile/ organizațiile responsabile și/sau interesate de implementarea strategiei (autorități publice centrale și locale, societatea civilă, ONG-uri, mass-media, companii private etc.).

Monitorizarea și evaluarea strategiei se va desfășura potrivit art. 17-23 din Regulamentul privind procedurile de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice la nivel central, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 775/2005, cu modificările și completările ulterioare, respectiv art. 13-15 din Metodologia de elaborare, implementare, monitorizare, evaluare și actualizare a strategiilor guvernamentale aprobată prin H.G. nr. 379/2022.

8.2. Alte informații

Nu au fost identificate.

Față de cele prezentate, a fost promovată prezenta Hotărâre de Guvern pentru aprobarea Strategiei Naționale de Educație Financiară 2024 - 2030.

MINISTRUL EDUCAȚIEI

Ligia DECA

Avizat:

Viceprim-ministru

Marian NEACȘU

Ministrul Finanțelor

Marcel-Ioan BOLOȘ

Guvernatorul Băncii Naționale a României

Mugur Constantin ISĂRESCU

Președintele Autorității

pentru Supraveghere Financiară

Alexandru PETRESCU

Președintele Consiliului Director

Asociația Română a Băncilor

Bogdan NEACȘU

Președintele Autorității Naționale

pentru Protecția Consumatorilor

Horia Miron CONSTANTINESCU

Ministrul Justiției

Alina- Ștefania GORGHIU